

PŘÍRUČKA

ETICKÝ RÁMEC PRO DIGITÁLNÍ INKLUZI

SHRNUTÍ

Cílem projektu STAY+ bylo vyvinout pokyny pro etický rámec pro digitální začleňování se zaměřením na řešení potřeb a výzev marginalizovaných skupin, jako jsou starší lidé, uprchlíci a lidé se zdravotním postižením. Projekt řídilo konsorcium evropských organizací a zahrnoval rozsáhlý výzkum a konzultace se zainteresovanými stranami z cílových skupin a také s odborníky na etiku, technologie a sociální politiku. Výsledné instrukce zahrnují soubor principů a doporučení pro navrhování a implementaci iniciativ digitálního začleňování, které jsou etické, odpovědné a respektující lidská práva. Dodržováním těchto pokynů mohou učitelé monitorovat zapojení studentů a podporovat jejich wellbeing v digitálním učení, což vede k úspěšným výsledkům učení. Projekt také zohledňuje vznikající technologie ve výuce a dopad COVID-19 na digitální začleňování. Směrnice nabízejí rozmanitý rámec pro etiku a poskytují rady učitelům, studentům, rodičovské sféře a zaměstnancům škol. Projekt také poskytuje nástroje etického hodnocení pro zajištění důvěryhodného a odpovědného digitálního vzdělávacího prostředí. Projekt STAY+ zdůrazňuje EU a národní země a poskytuje vhled do současných politik a strategií podporujících digitální začleňování. Pokyny nabízejí praktická doporučení pro tvůrce politik, pedagogy a organizace, jak podporovat digitální začleňování, které je etické, odpovědné a efektivní.

OBSAH

SHRNUTÍ	1
OBSAH	2
1. VÝCHODISKA	2
2. ETIKA	4
2.1 Nové technologie ve výuce	4
2.2 Důsledky COVID-19	5
2.3 Definice	6
2.4 EU přístup	8
2.5 Národní přístupy	8
3. ZÁSADY	15
3.1 Etický rámec	15
3.2 Etický rámec pro učitele	15
3.3 Etický rámec pro studenty	16
3.4 Etický rámec pro rodiče	16
3.5 Etický rámec pro zaměstnance škol	17
3.6 Hodnotící nástroje	18

1. VÝCHODISKA

Digitalizace se stala kritickým aspektem organizací odborného vzdělávání a přípravy (VET) po celém světě a Evropa není výjimkou.¹ Projekt STAY+ navrhuje praktickou strategickou reflexi digitalizace v evropských organizacích odborného vzdělávání a přípravy v „přidružených zemích“ (EUAC-VET), má za cíl zhodnotit současný stav digitalizace na evropských univerzitách a identifikovat příležitosti, jak využít technologie ke zlepšení výuky, učení a výzkumu. Strategické zaměření na digitálně vylepšené učení a výuku se zvýšilo, nepochybně urychlené pandemií Covid-19, a odráží se v mnoha národních a evropských politikách, přičemž obnovený Akční plán digitálního vzdělávání (2021–2027) zdůrazňuje „rozvoj vysoce výkonný ekosystém digitálního vzdělávání“ jako strategickou prioritu, zejména prioritu 1, akci 6.²

Partneři STAY+ uznává, že jednou z hlavních výhod digitalizace v odborném vzdělávání je schopnost nabídnout studentům flexibilnější a dostupnější příležitosti k učení. Online kurzy a digitální zdroje mohou pomoci školám a dalším vzdělávacím organizacím oslovit širší spektrum studentů a umožnit studentům učit se vlastním tempem. Digitální nástroje navíc mohou usnadnit spolupráci mezi studenty a lektory, umožnit zpětnou vazbu a hodnocení v reálném čase a podporovat vzdělávací cesty na míru studentům.³

¹ [Innovation and digitalisation: a report from the ET2020 Working Group on Vocational Education and Training](#)

² [Digital Education Action Plan \(2021-2027\)](#)

³ [30+ best online learning collaboration tools](#)

S digitalizací v oblasti odborného vzdělávání jsou však také spojeny výzvy, které je třeba řešit. Jednou z hlavních výzev je zajistit, aby digitální nástroje a zdroje byly přístupné všem studentům bez ohledu na jejich původ nebo sociální/zdravotní znevýhodnění.⁴ Další výzvou je potřeba udržovat kvalitní standardy pro online kurzy a hodnocení, což vyžaduje vstupní a průběžné školení a systematickou podporu.⁵

Aby mohly instituce plně využít výhod digitalizace v odborném vzdělávání, musí investovat do rozvoje digitální infrastruktury a zdrojů, a také do podpory vzdělávacích organizací a zaměstnanců, aby se přizpůsobili novému digitálnímu prostředí. Kromě toho je zásadní zajistit, aby úsilí o digitalizaci bylo v souladu s celkovou institucionální strategií a cíli, jakož i s potřebami a očekáváními studentů a dalších zúčastněných stran.⁶

Celkově projekt STAY+ poskytuje EUAC-VET příležitost zamyslet se nad svým úsilím o digitalizaci a identifikovat způsoby, jak zlepšit své výukové, vzdělávací a výzkumné postupy prostřednictvím digitálních technologií. Přijetím digitalizace a investicemi do nezbytných zdrojů a podpory může EUAC-VET i nadále poskytovat studentům vysoce kvalitní vzdělávání a také výzkumné příležitosti a přispívat k rozvoji znalostí a inovací ve svých oborech.

Etický rámec pro digitální začleňování by měl upřednostňovat spravedlivý a inkluzivní přístup k digitálním technologiím a zdrojům a zároveň zajistit ochranu soukromí jednotlivců, bezpečnost a etická hlediska. Projekt STAY+ navrhuje priority uvedené níže:

- a) **přístup a rovnost**, např. Etický rámec by měl zajistit, aby všichni jednotlivci měli přístup k digitálním technologiím a zdrojům bez ohledu na jejich socioekonomický status, kulturní zázemí nebo zeměpisnou polohu. To zahrnuje přístup k cenově dostupnému širokopásmovému připojení, hardwaru a softwaru, stejně jako školení a podporu v oblasti digitální gramotnosti.
- b) **soukromí a bezpečnost**, např. Etický rámec by měl podporovat ochranu soukromí a bezpečnosti jednotlivců v digitálním prostředí. To zahrnuje opatření na ochranu osobních údajů a zabránění neoprávněnému přístupu k digitálním datům a zdrojům.
- c) **rozmanitost a inkluze**, např. Etický rámec by měl podporovat rozmanitost a inkluzi do digitálního světa a zajistit, aby digitální technologie a zdroje byly přístupné a inkluzivní pro jednotlivce ze všech prostředí a různých úrovní schopností. To zahrnuje použití principů inkluze a také vývoj kulturně vnímavého a dostupného digitálního obsahu.
- d) **transparentnost a odpovědnost**, např. Etický rámec by měl upřednostňovat transparentnost a odpovědnost při používání digitálních technologií a zdrojů. To zahrnuje zajištění toho, aby jednotlivci měli přístup k jasným a srozumitelným informacím o shromažďování, používání a sdílení jejich osobních údajů, stejně jako mechanismy pro podávání zpráv a řešení problémů souvisejících s digitální inkluzí a spravedlností.
- e) **etické principy**, např. etický rámec by měl zahrnovat etické principy do vývoje a používání digitálních technologií a zdrojů. To zahrnuje zvážení potenciálních sociálních, kulturních a ekonomických dopadů digitálních technologií, jakož i jejich etických důsledků, jako je potenciál pro zaujatost nebo diskriminaci.

Aktuální doporučení STAY+ navrhují zmírnit překážky, které jsou uvedeny níže:

- a) **limitované zdroje**, např. nedostatek zdrojů, včetně financování, personálu a infrastruktury, může ztížit stanovení priorit v oblasti digitálního začleňování, což vede k podfinancovaným programům, nedostatečně proškoleným zaměstnancům k poskytování komplexních služeb znevýhodněným studentům;

⁴ [Understanding the role of digital technologies in education: a review](#)

⁵ [Applying quality standards to strengthen blended and distance learning program](#)

⁶ [Digital transformation: a multidisciplinary reflection and research agenda](#)

- b) **technologická složitost**, např. digitální technologie mohou být složité a vyžadují určitou úroveň technických znalostí a dovedností, aby je bylo možné efektivně používat, což představuje překážku digitálního začlenění pro lidi, kteří nemají potřebné dovednosti nebo mají omezený přístup k technologiím;
- c) **neadekvátní politika**, např. neúčinné nebo zastaralé politiky a předpisy mohou bránit úsilí o podporu digitálního začleňování při ochraně soukromí, bezpečnosti a etických principech, například zásady nemusí adekvátně řešit problémy, jako je soukromí dat nebo kybernetická bezpečnost, takže uživatelé jsou ohrožitelní zneužitím, nebo poškozením dat;
- d) **kulturní a jazykové bariéry**, např. jazykové a kulturní bariéry mohou některým jedincům ztížit přístup k digitálním zdrojům nebo účast na iniciativách digitálního začleňování, což vede k vyloučení a marginalizaci lidí, kteří neovládají jazyky nebo pocházejí z jiných kulturních oblastí.
- e) **nedostatek povědomí** např. většina lidí, zejména těch ze znevýhodněných komunit, si nemusí být vědoma výhod digitálních technologií nebo nemusí chápat, jak je efektivně používat, což vede k omezené účasti na aktivitách digitálního začleňování a promeškaným příležitostem pro růst a rozvoj;
- f) **systémová nerovnost**, včetně chudoby, rasismu a dalších forem diskriminace, může znevýhodněným studentům ztížit přístup k digitálním zdrojům a účast na aktivitách digitálního začleňování a řešení tohoto nastavení je zásadní pro podporu digitálního začleňování a zajištění rovného přístupu pro každého k digitálním technologiím a zdrojům

2. ETIKA

2.1 Nové technologie ve výuce

V posledním desetiletí mění nové technologie způsob, jakým vyučujeme, což vede k rozšíření prostředí digitálního vzdělávání. Zde je několik příkladů nově vznikajících technologií, které mají dopad na výuku a učení:

- a) umělá inteligence (AI) se používá k personalizaci vzdělávacích zkušeností, poskytování zpětné vazby studentům v reálném čase a automatizaci administrativních úkolů, například chatboxy s umělou inteligencí mohou studentům pomáhat s domácími úkoly, zatímco algoritmy strojového učení mohou analyzovat data studentů identifikovat oblasti, ve které potřebují další podporu;
- b) virtuální a rozšířená realita (VR/AR) jsou technologie, které se používají k vytváření pohlcujících vzdělávacích zážitků, které simulují scénáře reálného světa. Studenti mohou například používat VR k prozkoumávání historických míst, zatímco AR lze použít k přenosu digitálních informací do skutečného světa;
- c) gamifikace, zahrnuje začlenění herních prvků do vzdělávacích zkušeností s cílem zvýšit angažovanost a motivaci. Studenti mohou například získávat body nebo odznaky za dokončení úkolů nebo zvládnutí konkrétních dovedností;
- d) sociální média se do určité míry používají k vytváření prostředí pro spolupráci, kde mohou studenti sdílet nápady, zdroje a zpětnou vazbu. Sociální média lze také použít k podpoře vzájemného učení a ke spojení studentů s odborníky v této oblasti;

- e) Mobilní vzdělávání, např. mobilní zařízení se do určité míry používají k poskytování vzdělávacího obsahu a zdrojů kdykoli a kdekoli. Mobilní výuka může být zvláště účinná pro studenty, kteří nemohou navštěvovat tradiční výuku ve třídě kvůli geografickým nebo jiným omezením.

Tyto nově vznikající technologie využívají potenciál rozšířit prostředí digitálního učení, zvýšit přístup ke vzdělávacím zdrojům a poskytovat personalizované vzdělávací zkušenosti, které splňují potřeby jednotlivých studentů. Je však důležité zajistit, aby tyto technologie byly používány etickým a odpovědným způsobem se zaměřením na podporu rovnosti a začlenění pro všechny studenty.⁷

2.2 Důsledky COVID-19

Pandemie COVID-19 měla hluboký dopad na globální vzdělávací systém a přinutila školy a univerzity, aby se rychle přizpůsobily dálkovému vzdělávání. Pandemie si vyžádala rychlý posun směrem k digitálnímu vzdělávacímu prostředí, protože tradiční osobní kurzy se staly nemožnými kvůli potřebě sociálního odstupů.⁸ Posun k digitálnímu učení měl pozitivní i negativní dopady. Pozitivní je, že digitální výuková prostředí umožňovala větší flexibilitu, pokud jde o to, kdy a kde se může výuka odehrávat. To by mohlo být zvláště přínosné pro dospělé studenty a studenty s jinými závazky, jako je práce nebo péče o děti. Digitální technologie také usnadnily poskytování vzdělávacího obsahu a zdrojů studentům ve vzdálených nebo těžko dostupných oblastech.⁹ S přechodem na digitální vzdělávání však bylo spojeno také několik výzev. Jednou z nejvýznamnějších výzev byla digitální propast. Studenti ze znevýhodněných komunit často neměli přístup k nezbytné technologii a připojení k internetu, aby se mohli účastnit dálkového vzdělávání. To prohloubilo stávající nerovnosti a zdůraznilo potřebu větších investic do digitální infrastruktury, aby se zajistilo, že všichni studenti budou mít rovný přístup k digitálnímu vzdělávacímu prostředí.¹⁰ Další výzvou byla potřeba dovedností v oblasti digitální gramotnosti. Učitelé i studenti se museli rychle adaptovat na nové platformy a technologie, což vyžadovalo určitou úroveň technických znalostí a dovedností. Mnoho pedagogů se muselo za běhu učit novým dovednostem, což bylo pro některé technologicky náročné a časově náročné.¹¹ Posun k digitálnímu učení měl také dopad na zapojení a motivaci studentů. Pro mnoho studentů bylo obtížné udržet si motivaci a zapojení do prostředí vzdáleného vzdělávání. To platilo zejména pro mladší studenty, kteří mohli mít potíže s přizpůsobením se nedostatku sociálních kontaktů a osobní podpory.¹² Pandemie nakonec zdůraznila potřebu větších investic do digitální infrastruktury a zdrojů na podporu prostředí digitálního vzdělávání. To zahrnuje investice do spolehlivého vysokorychlostního připojení k internetu, digitálních zařízení a softwarových nástrojů. Zahrnuje také investice do školení a profesního rozvoje pedagogů, aby se zajistilo, že budou mít potřebné dovednosti v oblasti digitální gramotnosti, aby mohli efektivně poskytovat zkušenosti s digitálním učením.¹³ Závěrem lze říci, že pandemie COVID-19 urychlila přijetí prostředí digitálního vzdělávání a zdůraznila výhody i výzvy spojené s tímto posunem. I když se vyskytly významné problémy, pandemie také poskytla příležitost přehodnotit a přehodnotit vzdělávání pro digitální věk. Do budoucna je nezbytné řešit digitální propast, poskytovat přiměřenou

⁷ [Council conclusions on supporting well-being in digital education](#)

⁸ [The role of digital collaboration in student engagement towards enhancing student participation during COVID-19](#)

⁹ [Digital education Action Plan 2021-2027: resetting education and training for the digital age](#)

¹⁰ [REPORT on shaping digital education policy](#)

¹¹ [Teachers' use of technology and the impact of Covid-19](#)

¹² [Emergency remote learning during COVID-19 crisis: students' engagement](#)

¹³ [The future of education for digital skills](#)

podporu dovednostem v oblasti digitální gramotnosti a investovat do digitální infrastruktury, aby bylo zajištěno, že všichni studenti budou mít přístup k vysoce kvalitnímu prostředí digitálního vzdělávání.

2.3 Definice

Digitální inkluze označuje úsilí vynaložené k zajištění toho, aby každý, bez ohledu na svůj socioekonomický status, rasu, pohlaví nebo jakoukoli jinou charakteristiku, měl přístup k digitálním technologiím a mohl je efektivně využívat. Digitální technologie se stále více stávají součástí každodenního života a digitální vyloučení může vést k nedostatečnému přístupu k základním službám, příležitostem pro růst a rozvoj a občanské angažovanosti. Digitální začlenění zahrnuje více než jen poskytování přístupu k digitálním technologiím; zahrnuje také řešení systémových problémů, které přispívají k nerovnosti, a zajištění toho, aby každý měl dovednosti, znalosti a zdroje k efektivnímu využívání digitálních technologií. To zahrnuje vývoj programů a iniciativ na podporu digitální gramotnosti, poskytování cenově dostupného přístupu k digitálním technologiím, zajištění dostupnosti digitálních zdrojů pro osoby se zdravotním postižením nebo postižením a podporu rozmanitosti a inkluzivity při navrhování a vývoji digitálních technologií. Digitální začleňování je důležité, protože může podporovat rovnost a sociální spravedlnost, zmenšovat digitální propast a poskytovat znevýhodněným komunitám příležitosti k přístupu k základním službám a účasti na občanském životě. Může také pomoci překlenout propast mezi různými skupinami a podpořit větší sociální soudržnost a porozumění. Etika ve sféře vzdělávání a odborné přípravy je komplexní a mnohostranné téma, které vychází z různých teoretických rámců. V kontextu digitálního prostředí lze k vedení etického rozhodování a praxe použít několik teoretických přístupů. Jedním z důležitých teoretických rámců je princip etického univerzalizmu¹⁴, který tvrdí, že existují určité etické principy, které jsou univerzálně použitelné v různých kulturách a kontextech. Tento rámec zdůrazňuje význam lidských práv a důstojnosti a zdůrazňuje potřebu respektovat individuální autonomii. V kontextu digitálního prostředí to znamená, že pedagogové a školitelé by měli zajistit, aby digitální technologie byly používány způsobem, který respektuje soukromí, bezpečnost a etické ohledy jednotlivce. Měli by také usilovat o vytvoření inkluzivního a spravedlivého prostředí digitálního vzdělávání, které všem studentům poskytne příležitosti k účasti a úspěchu. Dalším důležitým teoretickým rámcem je etika péče¹⁵, který zdůrazňuje důležitost vztahů, empatie a soucitu při etickém rozhodování. Tento rámec zdůrazňuje potřebu vzít v úvahu individuální potřeby a možnosti jednotlivých studentů a vytvořit učební prostředí, které podporuje pozitivní vztahy mezi pedagogy a studenty. V souvislosti s digitálním prostředím to znamená, že pedagogové a lektori by měli být vnímaví k jedinečným výzvám a příležitostem, které digitální technologie nabízejí, a měli by pracovat na vytváření vzdělávacích prostředí, která upřednostňují lidskou sounáležitosti a empatii. Třetím teoretickým rámcem, který je relevantní pro etiku ve sféře vzdělávání a odborné přípravy, je teorie sociální spravedlnosti¹⁶, který zdůrazňuje význam prosazování rovnosti a sociální spravedlnosti ve vzdělávání. Tento rámec zdůrazňuje potřebu řešit systémové nerovnosti a překážky ve vzdělávání a vytvářet vzdělávací prostředí, které podporuje rozmanitost, začleňování a sociální spravedlnost. V souvislosti s digitálním prostředím to znamená, že pedagogové a lektori by se měli snažit vytvořit prostředí digitálního učení, které bude přístupné, spravedlivé a inkluzivní pro všechny studenty bez ohledu na jejich socioekonomický status, rasu, pohlaví nebo jiné charakteristiky. Celkově je teoretické východisko etiky ve sféře vzdělávání a odborné přípravy podloženo řadou přístupů, které zdůrazňují význam univerzálních etických principů, péče a empatie a sociální spravedlnosti. V kontextu digitálního prostředí je nezbytné uplatňovat tyto teoretické rámce jako vodítko pro etické rozhodování a praxi a zajistit, aby digitální

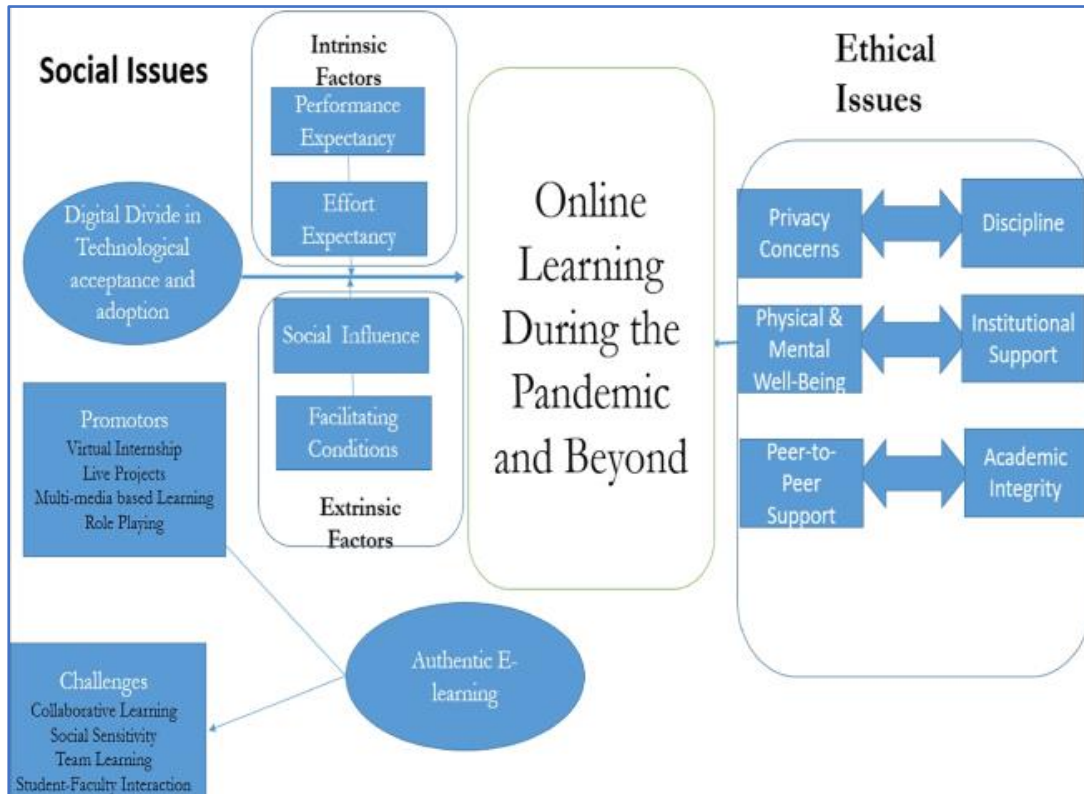
¹⁴ [Interactive universalism, the concrete other and discourse ethics: a sociological dialogue with Seyla Benhabib's theories of morality](#)

¹⁵ [Care and the pluriverse: rethinking global ethics](#)

¹⁶ [Learning in digital environments: a model for cross-cultural alignment](#)

technologie byly používány způsoby, které podporují spravedlnost, začlenění a lidskou důstojnost. Obrázek 2.3 (níže) nastiňuje sociální a etické problémy online vzdělávání během pandemie a po ní.¹⁷

¹⁷ [The social and ethical issues of online learning during the pandemic and beyond](#)

2.4 EU přístup

V Evropské unii se zvyšuje povědomí o etických důsledcích používání nových technologií a zejména digitálních technologií v různých oblastech, včetně vzdělávání. Evropská komise zveřejnila řadu pokynů pro etiku pro digitální vzdělávací prostředí, jejichž cílem je podporovat důvěryhodné a etické systémy vzdělávání a odborné přípravy, které respektují základní práva, včetně práva na soukromí a ochranu údajů, a jsou transparentní a odpovědné.¹⁸ V souvislosti s prostředím digitálního vzdělávání mohou vyvstat etické obavy v různých oblastech, jako je soukromí a bezpečnost dat, algoritmické zkreslení a používání osobních údajů pro cílenou reklamu. Obecné nařízení EU o ochraně osobních údajů (GDPR) stanoví pravidla pro zpracování osobních údajů v EU a vyžaduje, aby organizace zajistily, že osobní údaje jsou shromažďovány a zpracovávány zákonným, spravedlivým a transparentním způsobem.¹⁹ Kromě toho EU financovala různé projekty a iniciativy zaměřené na podporu etického digitálního prostředí ve vzdělávání, jako je projekt „ARVETI4.0 – Rozšířená realita v odborném vzdělávání a přípravě v kontextu Průmyslu 4.0“, jehož cílem je vypracovat etické pokyny pro využití digitálních systémů a projekt Erasmus+ KA2²⁰, který se zaměřuje na podporu etického a inkluzivního digitálního vzdělávacího prostředí v odborném vzdělávání a přípravě. Celkově lze říci, že i když v Evropské unii roste povědomí o etických důsledcích používání umělé inteligence a dalších digitálních technologií ve vzdělávání, zbývá ještě mnoho práce, aby bylo zajištěno, že tyto technologie budou vyvíjeny a používány způsobem, který respektuje základní práva a etické zásady.

2.5 Národní přístupy

Ve Velké Británii:

Mnoho vzdělávacích organizací se v důsledku Covid-19 uzavřelo a přešlo na výuku na dálku, v důsledku tohoto bylo po Spojeném království požadováno, aby změnilo svůj přístup ke vzdělávání a přesunulo některé z typických dovedností na trhu práce na digitálnější dovednosti. Od mnoha učitelů a studentů se očekávalo, že se rychle přizpůsobí online prostředí a zároveň budou nadále plnit své povinnosti a cíle. Učitelé mezi svými studenty často podporovali samovzdělávání, což zahrnovalo sledování předem nahraných lekcí a samostudium a zároveň navštěvování živých dálkových lekcí pořádaných na online ve video platformách, jako je Zoom a Microsoft Teams. Vzdělávací organizace proto musela vzít v úvahu digitální bezpečnost svých studentů jako klíčový faktor, zejména mezi nezletilými nebo znevýhodněnými studenty. To zahrnuje obavy ze sdílení dat externě mimo vzdělávací organizace a mnoho škol přijalo různé přístupy k řešení tohoto problému. Posun k online výuce bohužel nezdůraznil pouze obavy týkající se digitální bezpečnosti, ale také otázky inkluivity a dostupnosti. Vzdělávací organizace zdůraznila velkou propast mezi znevýhodněnými studenty v celém Spojeném království a uznala to i vláda, což vedlo k rozvoji určitých platforem dovedností, jako je zlepšení digitálních dovedností a pochopení požadavků přizpůsobeného trhu práce, následovaný upřednostnění podpory wellbeingu studentů prostřednictvím této změny jako součásti plánu obnovy Covid-19.

¹⁸ [Digital learning and ICT in education](#)

¹⁹ [The EU general data protection regulation \(GDPR\)](#)

²⁰ [ARVETI4.0 - Augmented Reality in Vocational Education and Training in the context of Industry 4.0](#)

V Itálii:

Kvůli pandemii byla Itálie jednou z prvních zemí na celém světě, které byly povinny zavřít školy a zavést online vzdělávání: od studentů a učitelů se očekávalo, že se rychle přizpůsobí online výukovým a učebním procesům, a také si museli osvojit/zdokonalit digitální dovednosti v krátkém čase, abyste byli schopni používat digitální platformy a nástroje.

Italské ministerstvo školství podpořilo vzdělávací instituce poskytováním nástrojů a materiálů pro online výuku. Mezi nimi například tyto:

- webová stránka se školícím webinářem dostupná díky spolupráci s INDIRE, Národním ústavem dokumentace, inovací a pedagogického výzkumu, jednou z nejstarších výzkumných institucí MŠMT
- bezplatný přístup k certifikovaným vzdělávacím platformám pro výuku, díky spolupráci ministerstva s technologickými partnery; materiály a obsah užitečné pro lekce, zpřístupněné partnery, jako jsou RaiCultura, Treccani atd.
- poskytování digitálních zařízení a podpory pro znevýhodněné studenty.

Pandemie jasně ukázala potřebu zlepšit digitální kompetence učitelů a studentů; přítomnost rozdílů v přístupu k on-line vzdělávání mezi studenty; nerovnost ve schopnostech jednotlivců být motivováni a zapojit se během vzdělávání na dálku, také s ohledem na rodinné a sociální zázemí

V rámci Oblasti 1 „Konektivita“ existuje ve škole Akce 3 „Právo na internet“, které je dosaženo prostřednictvím dvojí strategie:

- zajistit, aby všichni studenti měli přístup k internetu
- podporovat bezpečný přístup sociálně znevýhodněných studentů k internetu, a to i doma, za účelem provádění studijních aktivit, v součinnosti s akcemi pro rozvoj distančního vzdělávání a integrované digitální výuky zahájené během mimořádné události COVID-19

V České republice:

V České republice pandemie COVID 19 velmi zasáhla školy a studenty. Uzavření škol v České republice bylo jedno z nejdelších v EU. Ministerstvo školství ČR a jeho podřízené organizace poskytovaly metodické on-line konzultace, průběžně vydávaly metodické dokumenty a doporučení týkající se několika oblastí: jak řídit a organizovat distanční vzdělávání, kurikulum, zpětnou vazbu studentů, komunikace se studenty a rodiči a mnoho dalších. Později byly **aktivity zaměřeny na snižování negativních dopadů pandemie a nerovností ve vzdělávání studentů a jejich pokroku.**

Problematiku **wellbeingu** řešily zejména nevládní organizace, např. Česká společnost pro inkluzivní vzdělávání (COSIV), která školám a studentům poskytovala nepřetržitou podporu: ČOSIV poskytla školám metodická doporučení zdůrazňující důležitost wellbeing studentů a péče o studenty ohrožené neúspěchem a předčasným odchodem ze školy.

Díky okamžité finanční pomoci státu se výrazně zlepšilo technické zázemí škol a jejich vybavení digitální technikou. Učitelé byli proškoleni v technologiích, školy zjišťovaly, které on-line komunikační platformy budou využívat (Google, Teams, Zoom atd.) k výuce na dálku.

Postupy a procesy nastavené na všech stupních škol byly organizovány s maximální snahou zvládnout toto náročné období s co největším efektem. Pozitivní je, že se školám podařilo zapojit většinu studentů do výuky na dálku.

V roce 2021 schválila vláda ČR Národní plán obnovy, jehož cílem je vyrovnat rozdíly ve znalostech, dovednostech a kompetencích žáků základních a středních škol, včetně sociálních a pohybových aktivit a celkovou podporu duševního wellbeingu žáků a studentů.

V Turecku:

V roce 2020 v reakci na výzvy, které pandemie představuje, narůstala potřeba zlepšit postupy distančního vzdělávání, které studentům poskytují smysluplné a poutavé vzdělávací zkušenosti. K dosažení tohoto cíle bylo důležité využít pokročilé technologie a přijmout vyvážený přístup k synchronním a asynchronním vzdělávacím aktivitám. Dnes je nutné upřednostnit procesně orientované přístupy k měření a hodnocení, vytvořit vzdělávací mapy, které podporují digitální datovou gramotnost a etické využívání technologií. Je zásadní přijmout nové vzdělávací role a podporovat rozvoj digitálních kompetencí a dovedností a zároveň zajistit, aby digitální transformaci doprovázel mentální posun, který podporuje sociální spravedlnost a rovnost. Je třeba si také uvědomit potenciální dopad digitální propasti a snažit se vytvořit inkluzivní vzdělávací prostředí, které upřednostňuje empatii a porozumění. V Turecku bylo distanční vzdělávání implementováno na středních a vysokých školách se zaměřením na zlepšení infrastruktury, komunikace a přístupu. Výukové aktivity jsou primárně poskytovány prostřednictvím televizních kanálů, zatímco vzdělávací informační síť slouží jako podpůrné prostředí, opatření v oblasti informační bezpečnosti a další související aktivity. Abychom maximalizovali přínosy těchto postupů, navrhujeme kombinovaný rámec, který integruje informační síť a televizní vysílání s cílem podporovat efektivní výsledky učení pro všechny studenty.

Table 2.2 – Národní přístupy o etice v odborném vzdělávání při digitálním vzdělávání

Země a politický rámec	Dostupnost	Inkluze	Bezpečnost
<p>Velká Británie</p> <p>Během několika posledních let Velká Británie vynaložila úsilí na podporu jednotlivců v dalším vzdělávání, které byly ovlivněny Covid-19, a učení bylo přesunuto online. Aby se Spojené království vypořádalo se znatelným nedostatkem inkuzivity, vytvořilo plán obnovy Covid-19, který zahrnoval vývoj online programů na podporu jednotlivců ve vzdělávání. U těchto snah však bylo zkoumáno, že se liší v dostupnosti prostřednictvím znevýhodněných a znevýhodněných škol ve Velké Británii ²¹.</p>	<p>Byly vzneseny problémy, že poskytnutí mobilních zařízení znevýhodněným studentům není řešením přístupu ke vzdělávání, místo toho se management škol a politicizoval tím, že problémy spočívaly v přístupu k internetu, vhodnosti zařízení, míry podpory rodičů a vhodném vzdělávacím prostředí.</p> <p>V roce 2021 ministerstvo školství ve spolupráci s Agenturou pro zajišťování kvality vyvinulo Průvodce zaměstnáním a dovednostmi pro absolventy. Toto bylo vytvořeno ve snaze podpořit současné vysokoškolské a postgraduální studenty při přechodu na trh práce, který se částečně přesunul online, určení dovedností, podporou sebevzdělávání, získáváním zkušeností a ucházením se o zaměstnání ²². Jejich programy nabízejí virtuální a další podporu, která pomáhá rekrutům studentů přizpůsobit se vzdálenému pracovnímu prostředí.</p>	<p>Velká Británie vynaložila úsilí, aby zajistilo rozdíl v začleňování mezi znevýhodněnými a znevýhodněnými studenty a aby jim bylo zajištěno rovné začlenění, pokud jde o učení dovedností pro zaměstnání. Malý počet škol nabízel nedigitální asynchronní vzdělávání. V těchto případech učitelé realizovali většinu své výuky prostřednictvím papírových pracovních materiálů, pracovních listů, učebnic a dalších fyzických zdrojů, jako jsou výtvarné potřeby, které školy doručily žákům domů ²³.</p> <p>V roce 2020 Wales vytvořil program Personal Learning Accounts jako součást plánu obnovy Covid-19. Nabídka kurzů dálkového studia navržených tak, aby vyhovovaly povinnostem studentů v jejich oboru, například digitálním dovednostem ²⁴.</p>	<p>Úvahy o ochraně bezpečnosti studentů ve vzdělávání byly klíčovými mezi mnoha školami při rozhodování o tom, které platformy a digitální nástroje byly použity pro na dálku. Některé školy se v zájmu bezpečnosti rozhodly vypnout kamery. Jiné školy diskutovaly o myšlence přítomnosti dalších zaměstnanců na živých lekcích. Dodatek COVID z dubna 2020 k pokynům pro bezpečnější pracovní praxi nastiňuje vedoucím pracovníkům a zaměstnancům, co by měli vzít v úvahu při posuzování rizik souvisejících se svými řešeními dálkového vzdělávání ²⁵.</p>

²¹ [Learning remotely when schools close, OECD](#)

²² [Employment and skills Guides](#)

²³ [UK GOV, Remote Education Research](#)

²⁴ [Personal learning accounts Programme](#)

²⁵ [Safer Recruitment Consortium](#)

<p>Itálie.</p> <p>Italské ministerstvo školství od roku 2015 vypracovalo „Piano Nazionale Scuola Digitale – PNSD („Národní plán pro digitální školu“) vstoupil v platnost v roce 2016. Jde o hlavní plán digitální transformace italských škol. Skládá se z 35 aktivit rozdělených do čtyř oblastí intervence:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Konektivita: opatření k zajištění přístupu k internetu pro všechny vzdělávací instituce, studenty a zaměstnance školy; 2) Prostředí a nástroje: akce zaměřené na poskytování vzdělávacích institucí inovativním vzdělávacím prostředím založeným na používání digitálních technologií; 3) Dovednosti a obsah: akce zaměřené na podporu a zlepšování digitálních dovedností studentů a na podporu rozvoje kvalitního obsahu pro digitální výuku; 4) Školení a podpůrné aktivity: akce zaměřené na podporu vzdělávacích a digitálních inovací prostřednictvím 	<p>Během pandemické nouzové situace byl učiněn pokus, aby se přístup k digitální výuce stal realitou pro všechny studenty a ty, kteří jej neměli, vybavili mobilními zařízeními, aby mohli se mohli zúčastnit online lekcí.</p> <p>Kromě toho je v rámci výše zmíněného „Národního plánu digitální školy – PNSD“²⁷ v oblasti 1 „Konektivita“ zahrnuta akce 3 „Právo na internet“ ve škole, která je realizována prostřednictvím dvojí strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajistit, aby všichni studenti měli ve škole přístup k internetu - podporovat bezpečný přístup k internetu pro méně majetné studenty, a to i z domova, za účelem provádění studijních aktivit, a to v komplementaritě s akcemi pro rozvoj dálkového studia a integrované digitální výuky zahájené během mimořádné události Covid-19 . 	<p>S cílem podpořit účast všech studentů na výuce se během pandemie mnoho škol snažilo využívat komunikačních metod, nástrojů a dokonce i neformálních přístupů (telefonáty, chaty, osobní „návštěvy“ respektující vzdálenost) motivovat své studenty a usnadnit jim účast ve vzdělávání.</p> <p>V rámci akce „Vzdělávání“ PNRR (Národní plán obnovy a odolnosti) jsou financovány školicí akce zaměřené na zaměstnance škol.</p> <p>„Scuola Futura“ je platforma pro školení zaměstnanců školy (učitelé, zaměstnanci ATA, DSGA, DS), jako součást akcí Národního plánu obnovy a odolnosti (PNRR), vzdělávací mise. Obsah a školicí moduly jsou rozděleny do 3 tematických oblastí (Digitální přechod, STEM a mnohojazyčnost, Územní rozdíly), které obsahují 3 oblasti zaměřené na dovednosti definované PNRR: Integrovaná digitální výuka a školení zaměstnanců škol v oblasti digitálního přechodu, Nové a dovednosti a nové jazyky, Mimořádný zásah ke snížení územních rozdílů a boj proti předčasnému ukončování školní docházky. Specifické vzdělávací opatření je věnováno vzdělávacím institucím, které předkládají indikátory s možnými riziky předčasného ukončování školní docházky. Jde o integrovaný program, který zajišťuje nastavení inovativních digitálních výukových prostředí a školení učitelů</p>	<p>Při zavádění distančního vzdělávání je nezbytné věnovat potřebnou pozornost ochraně citlivých dat, soukromí a bezpečnosti všech zúčastněných.</p> <p>Aby bylo možné vzdělávacím institucím nabídnout konkrétní podporu, Ministerstvo školství a Úřad pro ochranu osobních údajů společně vypracovaly přesné pokyny pro nakládání s osobními údaji a ochranu soukromí, které rovněž určily profily odpovědnosti zúčastněných subjektů a organizační opatření, která mají být provedena²⁸</p>
---	--	--	---

²⁷ Tamtéž

²⁸ <https://www.agendadigitale.eu/sicurezza/la-privacy-nella-didattica-a-distanza-linee-guida-e-ruoli-chiave-per-una-governance-corretta/>

<p>doprovodných kurzů pro vzdělávací instituce a školení pro zaměstnance škol²⁶</p>		<p>pro inkluzivní a umožňující využívání vzdělávacích technologií.</p>	
<p>Česká republika.</p> <p>STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY DO ROKU 2030 obsahuje prioritu Digitální učení, jedním z opatření je: „Snižování nerovností a předcházení digitální disparitě“</p> <p>Žáci, kteří nemají dostatečné digitální kompetence, nemají přístup k digitálním technologiím nebo nemají přístup k internetu, jsou ohroženi <i>digitálním vyloučením</i>. Povinností vzdělávacího systému je odstranit digitální propast mezi žáky, bez ohledu na jejich socioekonomické, zdravotní nebo jiné znevýhodnění, podporou nediskriminačního přístupu ke kvalitnímu vzdělání a vytváření podmínek vedoucích ke zvyšování jejich digitálních kompetencí ve škole.</p>	<p>Národní plán obnovy zahrnuje akční plán zaměřený na prevenci digitální propasti a podporu vybavování škol a lidí se sociálním postižením digitálními učebními pomůckami.</p> <p>Jejím cílem je přispět ke snížení nerovností mezi žáky v přístupu ke kvalitnímu vzdělání, které by byly způsobeny nedostatečným technickým vybavením mobilními digitálními technologiemi. Školy budou vybaveny mobilními digitálními technologiemi. Školy budou dle potřeby půjčovat mobilní digitální zařízení sociálně znevýhodněným studentům s cílem, aby měli žáci k dispozici domácí přípravu, běžnou výuku i dálkové studium.</p>	<p>Česká vláda podporuje inkluzi ve vzdělávání. Inkluze je zapracována do strategických dokumentů, které jsou implementovány MŠMT a organizacemi řízenými MŠMT a také NNO jako Česká společnost pro inkluzivní vzdělávání</p> <p>Existuje řada metodických doporučení a konkrétních opatření na všech úrovních, jako jsou národní koncepce, krajské akční plány a školní strategie a akční plány, které jsou pravidelně vyhodnocovány Českou školní inspekcí.</p> <p>Jsou posíleny aktivity podporující inkluzi, např. asistenti pedagoga pro znevýhodněné žáky, školní psychologové, rozšířené služby pedagogických center. Součástí těchto aktivit je také posilování bezpečného školního prostředí a podpora wellbeingu žáků.</p>	<p>Zabezpečení dat je nezbytnou součástí digitalizace</p> <p>Strategie vzdělávací politiky ČR : Důležité je kritické a odpovědné využívání digitálních technologií ve výuce i mimo ni. Vzdělávání bude zahrnovat informační a datovou gramotnost, komunikaci a spolupráci, mediální gramotnost, tvorbu digitálního obsahu, bezpečnost v online prostředí, ale také řešení problémů a kritické myšlení.</p> <p>Školám je k dispozici řada metodických doporučení k zajištění kybernetické bezpečnosti školy jako celku i jednotlivých žáků. V každém kraji jsou školám k dispozici i metodičtí IT pracovníci určené speciálně pro školy.</p>

²⁶ <https://www.miur.gov.it/scuola-digitale>

<p>Turecko. V posledních letech Turecko prokázalo významný pokrok ve zlepšování efektivit ve vzdělávání. K udržení a dalšímu rozvoji těchto úspěchů je však zásadní zaměřit se na posílení inkluзивity a zajistit, aby všichni studenti měli přístup k vysoce kvalitnímu a motivujícímu vzdělání, bez ohledu na jejich původ nebo zvolenou vzdělávací cestu. To bude vyžadovat neustálé úsilí o zlepšení vzdělávací infrastruktury, poskytování odpovídajících zdrojů a podpory studentům a učitelům a podporu kultury celoživotního učení, která podporuje a umožňuje neustálý osobní a profesní rozvoj. Upřednostněním inkluзивity a spravedlnosti může Turecko stavět na svých úspěších a vytvořit spravedlivější a prosperující společnost pro všechny své občany.²⁹</p>	<p>Aby se turecká vláda vypořádala s výzvami, které pandemie představuje, spustila EBA TV, známou také jako Education Information Network TV, která nabízí vzdělávací programy pro studenty, kteří nemohou navštěvovat školu. Tato služba poskytuje dvacetiminutová vzdělávací videa na třech kanálech, které vysílá společnost Turkish Radio and Television Corporation (TRT). Navzdory tomuto úsilí výzkum odhalil, že procesy učení znevýhodněných dětí byly ovlivněny pandemií kvůli potížím s přístupem k internetu a zařízením, jako jsou televize, tablety a počítače. Ke zmírnění těchto problémů je nezbytné vyvinout a implementovat další strategie, které zajistí všem studentům rovný přístup k vysoce kvalitním vzdělávacím zdrojům bez ohledu na jejich okolnosti.³⁰</p>	<p>Inkluзивní vzdělávání je důležitým aspektem vzdělávání v Turecku, stejně jako v mnoha jiných zemích po celém světě. Turecké ministerstvo národního vzdělávání podniklo kroky k zajištění toho, aby vzdělávání v Turecku bylo inkluзивní a dostupné všem studentům bez ohledu na jejich původ, schopnosti nebo postižení. Jedním z hlavních způsobů, jak ministerstvo národního vzdělávání podporuje inkluзивitu ve vzdělávání v Turecku, je implementace politik inkluзивního vzdělávání ve školách. Cílem těchto politik je zajistit, aby všichni studenti měli přístup ke vzdělávání a mohli se ho účastnit na rovném základě. To zahrnuje poskytování podpory studentům se zdravotním postižením i studentům ze znevýhodněného nebo marginalizovaného prostředí.³¹</p>	<p>Veřejné orgány a vzdělávací zařízení mají vzhledem ke své důvěryhodné pozici zvýšenou odpovědnost za dodržování zákonů na ochranu údajů a zajištění nejvyšší úrovně zabezpečení údajů a zajištění nejvyšší úrovně zabezpečení údajů, zejména při zpracování osobních údajů nezletilých. Úřady pro ochranu údajů zvýšily kontrolu veřejného a vzdělávacího sektoru, zejména pokud jde o používání technologií během pandemie COVID-19. Ve veřejném sektoru roste počet pokut za porušení zákonů o ochraně osobních údajů souvisejících se zpracováním citlivých údajů (např. zdravotních údajů), profilováním a sledováním nebo dohledem nad jednotlivci. Tento trend bude pravděpodobně pokračovat i v budoucnu, což zdůrazní potřebu trvalé ostražitosti a investic do robustních opatření na ochranu údajů.³²</p>
--	--	---	---

²⁹ [Výhled vzdělávací politiky Türkiye](#)

³⁰ [Přístup k digitálnímu vzdělávání v Türkiye](#)

³¹ [Inkluзивní vzdělávací postupy v Turecku během období COVID-19](#)

³² [Veřejný sektor a školství](#)

3. ZÁSADY

3.1 Etický rámec

Implementace etického rámce v aktivitách digitálního vzdělávacího prostředí je zásadní pro zajištění toho, aby se technologie používala odpovědným a etickým způsobem. Některá celkově propojená a vzájemně se podporující doporučení pro implementaci etického rámce v prostředí digitálního učení zahrnují níže uvedená a v této kapitole:

- a) začlenění etických hledisek do navrhování a rozvoje iniciativ digitálního vzdělávání, včetně zaměření na soukromí, bezpečnost a transparentnost;
- b) stanovení jasných pokynů a standardů pro používání údajů v prostředí digitálního učení, včetně získávání informovaného souhlasu od jednotlivců a zajištění toho, aby údaje byly používány pouze k zamýšlenému účelu;
- c) poskytování průběžného školení a podpory pedagogům a dalším administrativním pracovníkům, aby bylo zajištěno, že chápou etické důsledky používání technologií ve vzdělávání;
- d) podpora spolupráce a zapojení všech zúčastněných stran, včetně studentů, rodičů, pedagogů a vývoje technologií, aby bylo zajištěno, že etické aspekty budou začleněny do všech aspektů iniciativ digitálního vzdělávání;
- e) pravidelně přezkoumávat a aktualizovat etický rámec tak, aby odrážel změny v technologii a vzdělávacích postupech, a také zpětnou vazbu od zúčastněných stran.

Přijetím etického rámce pro iniciativy v oblasti digitálního vzdělávání mohou vzdělávací instituce zajistit, aby technologie byla používána odpovědným a etickým způsobem, z čehož budou mít prospěch studenti i společnost jako celek.

3.2 Etický rámec pro učitele

Etický rámec v prostředí digitálního učení pro učitele zahrnuje soubor pokynů a zásad, které pomáhají zajistit odpovědné a etické využívání technologií ve vzdělávání. Některé klíčové součásti tohoto rámce zahrnují:

- a) respektování soukromí studentů a ochrany dat, např. učitelé musí zajistit, aby data studentů byla důvěrná a aby bylo respektováno soukromí při používání technologie ve třídě; měli by shromažďovat a používat data pouze pro legitimní vzdělávací účely a podle potřeby získávat informovaný souhlas od studentů a rodičů;
- b) zodpovědné používání technologií, např. učitelé by měli používat technologie odpovědným a etickým způsobem, včetně použití vhodných bezpečnostních opatření a zajištění toho, aby digitální zdroje byly dostupné a inkluzivní pro všechny studenty;
- c) spravedlnost a rovnost, např. učitelé by měli zajistit, aby digitálního učení byly přístupné a inkluzivní pro všechny studenty bez ohledu na jejich původ nebo okolnosti;
- d) transparentnost a otevřenost, např. učitelé by měli být transparentní a otevření, pokud jde o používání technologií ve třídě, včetně komunikace se studenty a rodiči o používaných nástrojích a zdrojích a o tom, jak se shromažďují a používají data studentů;
- e) profesní rozvoj, např. učitelé by měli neustále rozvíjet své dovednosti v oblasti digitální gramotnosti a zapojit se do dlouhodobého profesního rozvoje v této oblasti, aby zajistili, že budou schopni používat technologie etickým a odpovědným způsobem.

Dodržováním těchto pokynů a zásad mohou učitelé pomoci vytvořit pro své studenty bezpečné, inkluzivní a odpovědné prostředí digitálního vzdělávání.

3.3 Etický rámec pro studenty

Etický rámec v prostředí digitálního učení pro studenty zahrnuje soubor pokynů a zásad, které podporují odpovědné a etické využívání technologií ve vzdělávání. Některé klíčové součásti tohoto rámce zahrnují vzájemně propojená opatření, jak je uvedeno níže:

- a) respektování soukromí a bezpečnosti, např. studenti by měli respektovat své vlastní soukromí i soukromí ostatních, jakož i bezpečnost digitálních zdrojů a systémů; neměli by s nikým jiným sdílet osobní údaje ani přihlašovací údaje a k ochraně svých účtů by měli používat silná hesla;
- b) vhodné používání technologií, např. studenti by měli používat technologie vhodně a zodpovědně, včetně dodržování pokynů pro chování na internetu, vyhýbat se kyberšikaně a používat digitální zdroje pouze pro legitimní vzdělávací účely;
- c) respektování duševního vlastnictví, např. studenti by měli respektovat práva duševního vlastnictví, včetně autorských zákonů, a používat digitální zdroje pouze způsoby, které jsou legální a etické;
- d) inkluzivita a respekt k diverzitě, např. studenti by měli respektovat diverzitu a inkluzivitu, včetně respektování všech jednotlivců a vyvarování se diskriminačního chování nebo jazyka ;
- e) digitální gramotnost, např. studenti by měli rozvíjet své dovednosti v oblasti digitální gramotnosti a být si vědomi zdrojů digitální gramotnosti, které jim mohou pomoci používat technologie odpovědným a efektivním způsobem.

Dodržováním těchto pokynů a zásad mohou studenti pomoci vytvořit bezpečné a etické prostředí digitálního vzdělávání, které podporuje jejich vzdělávací úspěch a well-being.

3.4 Etický rámec pro rodiče

Etický rámec v prostředí digitálního učení pro rodiče zahrnuje soubor pokynů a zásad, které podporují odpovědné a etické využívání technologií ve vzdělávání. Některé klíčové součásti tohoto rámce zahrnují vzájemně propojená opatření, jak je uvedeno níže:

- a) respektování soukromí a ochrany údajů, např. rodiče by měli zajistit ochranu osobních údajů jejich dětí a respektování jejich soukromí při používání technologií ve třídě; měli by být informováni o typech dat, která jsou shromažďována a jak jsou využívána, a měli by poskytnout informovaný souhlas s účastí svého dítěte v digitálním vzdělávání;
- b) vhodné používání technologií, např. rodiče by měli povzbuzovat své děti, aby používaly technologie vhodně a zodpovědně, včetně dodržování pokynů pro chování na internetu, vyhýbání se kyberšikaně a používání digitálních zdrojů pouze pro legitimní vzdělávací účely;
- c) respektování duševního vlastnictví, např. rodiče by měli povzbuzovat své děti, aby respektovaly práva duševního vlastnictví, včetně zákonů o autorských právech, a využívaly digitální zdroje pouze způsoby, které jsou legální a etické;

- d) inkluzivita a respekt k diverzitě, např. rodiče by měli povzbuzovat své děti, aby respektovaly diverzitu a inkluzivitou, včetně respektování všech jednotlivců a vyhýbání se diskriminačnímu chování
- e) digitální gramotnost, např. rodiče by měli podporovat své děti v rozvoji dovedností v oblasti digitální gramotnosti a být si vědomi postupů a zdrojů digitální gramotnosti, které mohou pomoci jejich dětem používat technologie odpovědným a efektivním způsobem.

Dodržováním těchto pokynů a zásad mohou rodiče pomoci vytvořit bezpečné a etické prostředí digitálního učení, které podporuje studijní úspěch jejich dítěte a well-being.

3.5 Etický rámec pro zaměstnance škol

Etický rámec v prostředí digitálního učení pro zaměstnance škol zahrnuje soubor pokynů a zásad, které podporují odpovědné a etické využívání technologií ve vzdělávání. Některé klíčové součásti tohoto rámce zahrnují vzájemně propojená opatření, jak je uvedeno níže:

- a) respektování soukromí studentů a ochrany dat, např. zaměstnanci školy by měli zajistit, aby data studentů byla důvěrná a aby bylo respektováno soukromí při používání technologie ve třídě; měli by shromažďovat a používat data pouze pro legitimní vzdělávací účely a podle potřeby získávat informovaný souhlas od studentů a rodičů;
- b) odpovědné používání technologií, např. zaměstnanci školy by měli používat technologie odpovědným a etickým způsobem, včetně použití vhodných bezpečnostních opatření a zajištění toho, aby digitální zdroje byly přístupné a inkluzivní pro všechny studenty;
- c) spravedlnost a rovnost, např. zaměstnanci školy by měli zajistit, aby iniciativy digitálního vzdělávání byly přístupné a inkluzivní pro všechny studenty bez ohledu na jejich původ nebo okolnosti;
- d) transparentnost a otevřenost, např. zaměstnanci školy by měli být transparentní a otevření, pokud jde o používání technologií ve třídě, včetně komunikace se studenty a rodiči o používaných nástrojích a zdrojích a o tom, jak se shromažďují a používají data studentů;
- e) profesní rozvoj: zaměstnanci školy by měli neustále rozvíjet své dovednosti v oblasti digitální gramotnosti a zapojit se do trvalého profesního rozvoje, aby zajistili, že budou schopni používat technologie eticky a odpovědně;
- f) etické rozhodování, např. zaměstnanci školy by měli používat etické rozhodovací procesy při používání digitálních technologií ve třídě, včetně zvažování potenciálního dopadu na soukromí studentů, rovnost a inkluzivitou.

Dodržováním těchto pokynů a zásad mohou zaměstnanci školy pomoci vytvořit bezpečné, inkluzivní a odpovědné prostředí digitálního vzdělávání pro své studenty.

3.6 Hodnotící nástroje

Existuje několik nástrojů etického hodnocení, které lze použít k zajištění odpovědného digitálního vzdělávacího prostředí, jak je popsáno dále. „Rámec etických principů v AI“ UNESCO: tento rámec poskytuje soubor etických principů a hodnot, kterými by se měl řídit vývoj a používání AI, a to i v sektoru vzdělávání. Mezi tyto principy patří respekt k lidské autonomii a transparentnost.

Digital Citizenship Curriculum“ (DCC) od Common Sense Education: toto kurikulum poskytuje zdroje a plány lekcí, které pomáhají pedagogům učit studenty o digitálním občanství, včetně témat, jako je online bezpečnost, soukromí a zodpovědné používání technologií. DCC je komplexní program navržený tak, aby pomohl studentům rozvíjet dovednosti, které potřebují, aby se stali odpovědnými a etickými digitálními občany. Učební plán pokrývá širokou škálu témat souvisejících s digitálním občanstvím, včetně online bezpečnosti, soukromí, kyberšikany, digitálních stop a informační gramotnosti. Učební plán je rozdělen do tří úrovní: základní škola, střední škola a vysoká škola. Každá úroveň obsahuje sadu lekcí, které jsou navrženy tak, aby byly přiměřené věku a pro studenty poutavé. Lekce jsou interaktivní a zahrnují různé aktivity, jako jsou skupinové diskuse, cvičení rolí a online simulace. Učební plán také zahrnuje zdroje pro učitele a rodiče, včetně plánů hodin, videí a diskusních příruček. Tyto zdroje jsou navrženy tak, aby pomohly učitelům a rodičům usnadnit diskuse se studenty o digitálním občanství a poskytnout jim nástroje, které potřebují k tomu, aby byli odpovědnými digitálními občany. Celkově vzato je kurikulum digitálního občanství od Common Sense Education cenným zdrojem pro pedagogy a rodiče, kteří chtějí pomoci svým studentům a dětem bezpečně a zodpovědně se pohybovat v digitálním světě.

„Digital Learning Compass“ od European Schoolnet, což je síť 34 ministerstev školství z celé Evropy: tento nástroj poskytuje sebehodnotící dotazník, který mohou učitelé a vychovatelé použít k vyhodnocení své digitální kompetence a identifikaci oblastí pro zlepšení. Cílem Digital Learning Compass je podpora škol v efektivním využívání digitálních technologií pro výuku a učení. Tato iniciativa poskytuje školám rámec pro hodnocení jejich současného využívání digitálních technologií a pro identifikaci oblastí pro rozvoj. Rámec je založen na šesti klíčových oblastech: Vedení a vize, infrastruktura a podpora, kurikulum a hodnocení, výuka a učení, profesionální rozvoj, bezpečnost, soukromí a digitální občanství. Školy mohou tento rámec využít k posouzení svých silných a slabých stránek v každé z těchto oblastí a k vypracování plánu na zlepšení využívání digitálních technologií. Iniciativa také poskytuje řadu zdrojů a nástrojů na podporu škol při implementaci rámce. Digital Learning Compass je součástí širšího úsilí organizace European Schoolnet na podporu efektivního využívání digitálních technologií ve vzdělávání. Prostřednictvím svých různých iniciativ se European Schoolnet snaží pomoci školám přizpůsobit se digitálnímu věku a poskytnout studentům dovednosti a znalosti, které potřebují k úspěchu v rychle se měnícím světě.

„Manifest etického designu“ (EDM) od Ind.ie, neziskové organizace: tento manifest poskytuje soubor instrukcí pro navrhování etických digitálních produktů a služeb, včetně těch, které se používají při vzdělávání a školení. EDM je soubor principů vytvořených Ind.ie k podpoře etických designových postupů. Manifest nastiňuje deset zásad, kterými se mohou návrháři a vývojáři řídit, aby zajistili, že jejich práce bude respektovat soukromí, nezávislost a důstojnost uživatelů:

- a) lidská práva: design by měl respektovat lidská práva a důstojnost. lidské úsilí: design by měl minimalizovat úsilí vyžadované od uživatelů k dosažení jejich cílů
- b) etické alternativy: design by měl umožňovat etické alternativy ke stávajícím produktům a službám

- c) soukromí: design by měl respektovat soukromí a minimalizovat sběr dat.
- d) klamavé produkty: design by neměl používat klamavé produkty a služby, které manipulují nebo využívají uživatele.
- e) přístupnost: design by měl být přístupný všem, bez ohledu na schopnosti.
- f) udržitelnost: design by měl být udržitelný z hlediska životního prostředí a neměl by přispívat ke zničení planety.
- g) rozmanitost: design by měl zahrnovat rozmanitost a nediskriminovat žádnou skupinu lidí.
- h) otevřenost: design by měl být otevřený a transparentní, aby uživatelům umožňoval pochopit, jak funguje.
- i) propojenost: design by měl být interoperabilní s jinými produkty a službami a podporovat zdravý a konkurenční trh.

Celkově lze shrnout, že Manifest etického designu povzbuzuje designéry a vývojáře, aby upřednostňovali potřeby a práva uživatelů před ziskem. Dodržováním těchto zásad mohou vytvářet produkty a služby, které jsou efektivní a etické.

„Etický rámec pro vzdělávací technologie“ od Jisc, technologické organizace pro vysokoškolské vzdělávání se sídlem ve Spojeném království: tento rámec poskytuje soubor principů a pokynů, které pomáhají pedagogům a institucím zajistit, aby jejich používání technologií bylo etické, odpovědné a v souladu se vzděláváním, hodnoty a cíle. Jisc vyvinul etický rámec pro vzdělávací technologie, jehož cílem je zajistit, aby technologie byla používána způsobem, který je etický, spravedlivý a transparentní. Rámec je založen na šesti klíčových principech:

- a) přínos: vzdělávací technologie by měly být použity ke zlepšení studijních zkušeností a zlepšení výsledků pro studenty; měl by být navržen s ohledem na potřeby studentů a jeho přínosy by měly převažovat nad případnými riziky,
- b) autonomie: studenti a pedagogové by měli mít kontrolu nad tím, jak jsou jejich data shromažďována, používána a sdílena; měli by být schopni činit informovaná rozhodnutí o technologii, kterou používají, a mělo by být respektováno jejich soukromí a nezávislost;
- c) spravedlnost: vzdělávací technologie by měly být používány spravedlivým způsobem; nemělo by udržovat nebo prohlubovat stávající nerovnosti a mělo by se vyvinout úsilí k zajištění toho, aby všichni studenti měli přístup k technologiím, které potřebují ke studijnímu úspěchu;
- d) otevřenost: vzdělávací technologie by měla být otevřená a transparentní. Jeho funkce, postupy shromažďování dat a použití by měly být jasné a snadno srozumitelné a uživatelé by měli mít možnost přistupovat ke svým vlastním datům a analyzovat je;
- e) odpovědnost: ti, kdo vytvářejí a implementují vzdělávací technologie, mají odpovědnost za to, aby je používali etickým a odpovědným způsobem. měli by zvážit potenciální dopady technologie na studenty a společnost jako celek a podniknout kroky ke zmírnění jakýchkoli negativních účinků;
- f) důvěra: vzdělávací technologie by měla být důvěryhodná; měla by být spolehlivá, bezpečná a přesná a uživatelé by měli mít možnost důvěřovat tomu, že technologie je používána způsobem, který je etický a transparentní

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Project 'STAY+' | 2020-1-UK01-KA226-VET-094578
stayplusproject.eu

Dodržováním těchto zásad mohou vzdělávací instituce zajistit, že používají technologie způsobem, který je etický, spravedlivý a transparentní a který podporuje nejlepší zájmy studentů a společnosti jako celku.

Výše uvedené je jen několik příkladů mnoha nástrojů a rámců etického hodnocení dostupných na podporu rozvoje důvěryhodného a odpovědného prostředí digitálního vzdělávání.